

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Conversatione Apostolica - A Curatoribus Animarum piè & fructuosè instituenda ; Complectens varios & solidos modos juvandi & consolandi diversorum Statuum Personas afflictas, praecipuè aegras & captivas ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Memb. II. De spirituali solatio ægris præstando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49274](#)

se exhibeat, &c., dum Infirorum sibi amorem, benevolentiamque conciliare conatur, alios à se importunitate suâ indiscretâ avertat. Quod certè si periculum adverteret, rectius foret omittere ejusmodi corrogationes, &c., si quidem nec ipse unum ex enumeratis tribus solatiis exhibere possit, bonam saltem voluntatē suam ostendere juxta S. Gregorij Naz. oratione paup. amore consilium dicentis: *Summi munera loco a laetitiae dona: si nihil habes, collacryma: magnum est in fortunato remedium miseratio ex animo collata.* Quod ipsum etiam S. Augustinus super Ps. 109. confirmans, si potes dare, inquit, da: si non potes, affabilem te fac: coronat DEVS voluntatem, si non invenit facultatem. *Nemo discat, non habeo; charitas de sacculo non erogatur.*

MEMBRUM II.

De spirituali solatio ægris præstantio.

I. Numera quidem sunt solatia spiritualia, quæ Infirmis ab Operario præstari possunt, sed si accuratiū ea considerentur, ad quatuor ferè revocari genera possunt. Quorum primum meritò Oratio & SS. Missæ Sacrificium existimatur; hinc Rituale Romanū inter cetera monet: *Consoletur Infirmum, dicens, se pro eo in Missa Sacrificio, & aliis preciobus oraturum, curaturumque, ut alij itidem pro eo faciant, idque res ipsa præstabat.* Quod solatiū ut tantò magis æstimet æger, proderit ipsi ex una parte oratio, is necessitatem hoc maximè tempore urgentem ex illo Christi monito Marc. 14. *Vigilate, & orate, ut non intretis in temptationem: ostendere; ex altera vero parte demonstrare, quantas vires habeat aliorum pro ægro facta oblatio, ex Cunonis Monachi exemplo, quem in morte quindecim millia Dæmonum oppugnabant, qui tamen omnes juxta propriam confessionem nihil ipsi nocere potuerunt, quia alij Monachi adstantes constanter pro ipso oraverant, uti fusiū in Spec. Exempl. V. Mors. ex. 18. legitur. Unde meritò tam Operario, quam aliis, quos ad orationem pro ægris fundendam adhortatus fuerit, illa S. Jacobi adhortatio in memoria hærente deberet: *Orate pro invicem, ut salvemini, eulium enim valet deprecatio justi aſsidua.**

II. Alterum solatium est, ut Infirmis firmissimè persuadere conetur, non modò hanc infirmitatem à benignissima

DEI

DEI providentia ad majorem suam gloriam , ipsorumque
gloriam salutem immisam esse, ita ut meritò de eorum
meritate dici possit, quod Christus de infirmitate Lazari Joh. 11.
dixit: *Infirmitas haec non est ad mortem, sed pro gloria DEI.*
glorificetur Filius DEI per eam; sed etiam DEVM nunc
magis præsentem ipsis suo favore , auxilio , & solatio
quam in infirmitatibus , aliiisque tribulationibus ; sic enim
ipse Ps. 90. promisit dicens : *Cum ipso sum in tribulatione.*
iterum Isaiae 43. *Noli timere, qui redemi te, ego vocavi te in*
wine meo : mens es tu. *Cum transieris per aquas (tribulati-*
*num) tecum ero, *Ego flumina non operient te : cum ambula-*
*ris in igne, non combureris, *Ego flamma non ardebit in te.** Quid
ego Dominus DEVS tuus Sanctus Israël Salvator tuus. At
ita re ipsa præstítit Daniel. 3. quando sub specie Filij DEI ex
Pueris in ignem Babylonicum conjectis in medio formis
conspexit est, & flammam, ne iisdem noceret, exhibuit. De
merito S. Augustinus in Ps. ait: *Magnus quidem est al-*
luius mundi (& tribulationum, quæ comitantur Mundus)
sed magna etiam umbra sub aliis DEI. Et S. Bernardus dice
consuevit ad DEUM: *Da mihi tribulationes, ut possum*
*cum esse.**

III. Tertium solatum est, ut Infirmis multiplices in
Etus suorum morborum clare solidèque demonstret, quid
decim præcipue numerantur, ob quos infirmitas, & quæ
alia tribulatio meritò ligno vitæ duodecim fructus afferent
& à S. Joanne Apoc. 12. in medio civitatis Jerusalem compa-
rato comparatur, quorum primus est, quod à peccatis animi
purget, & præserves, ut S. Gregorius ho. 19. in Evang. te-
tus est dicens: *Divina dispensatione agitur, ut prolixiora*
sia agritudo prolixior exurat. Hinc p. 3. Past. admon. 3. ubi
ait: *Admonendi sunt agri, ut considerent, quanti sit manus*
*agritudo corporalis, quæ *Ego* admissa peccata diligit, *Ego**
admissi poterant, compescit. Unde senex quidam rogauit
eum à tertiana liberaret, respondit: *Rem tibi necessariam*
pis abycere; ut enim corpora nitro, sic anima languoribus po-
rificantur. Et ut alius dixit, multi, cùm sentiunt pánū, corrugant
culpam; ut adeò meritò ægroti dici queat: *Bene pug-*
nis, si compungeris. Nam Livor Vulneris abstergit mala, &
Salomon Prov. 29. pronuntiavit. Unde recte S. Augustinus

¶. 7. in Joan. exclamavit: Quām multi scelerati sani sunt, qui
innocenter agrorarent? Secundus fructus est, quod oculos
mentis & intellectum aperiat, ut scipsum homo ager cognoscat; nam vexatio dat intellectum, juxta Isaiam c. 28. & ut S.
Gregor. ait, nemo vires suas in pace cognoscit. Hinc Christus
Jo. 9. cæci oculos aperturus jussit eum oculos suos aquis (per
quas tribulationes significantur) prius lavare; quia, ut sapien-
ter Salvianus l. 1. de gubern. DEI advertit, infirmitas carnis
vigorem mentis exacus, ut affectis artibus vires corporum in
virtutes transferantur animorum. Tertius effectus est, quod
Hominem ad se redire faciat; nam juxta Siracidem c. 31. In-
firmitas gravis sobriam facit animam. Et, ut commune pro-
verbium testatur, infirmum corpus sanas parit cogitationes;
hinc Luc. 2. Zacharias Pater S. Joannis Baptiste in suo Cantico
dixit: Ad dandam scientiam salutis plebi sua visitavit nos
Oriens ex alto. Quartus est, quod virtutē probet, & perficiat;
nam virtus, teste S. Paulo 2. Cor. 12. in infirmitate perficitur;
quod ipsum eleganter confirmans S. Cyprianus l. de morte:
Sit licet, ait, res familiaris amissio, sit de infestantibus mor-
bis asidua & cruentam bororum vexatio, sit de Vxorē, de Lita-
beris funebris & tristis avulso, non sint tibi scandalista, sed
praliti; non debilitent aut frangant Christiani fidem; sed po-
tius ostendant in collocatione virtutem, cum contemnenda sit
omnis injuria malorum præsentium fiducia bonorum futu-
rum. Conflicatio in adversis probatio est virtutis, sicut scriptio
est, & a filiis probat fornax, & homines justos tentatio tri-
bulationis. Quintus est, quod animam possidere faciat; sic en-
im Christus Luc. 21. testatur: In patientia vestra possidebitis
animas vestras. Id quod clarius explicans S. Gregorius l. 3.
mor. c. 14. ait: In patientia anima possidetur, quia per illam
omnibus rebus, & sibi ipse homo dominatur. & quod se laudabi-
liter frangit, eo fortiter infractum erigit. Cum enim se supe-
rat, ad contraria invictum parat. Sextus est, quod electionis
securitatem prebeat; uti Christus ipse S. Gertrudi, teste Blo-
go, indicavit dicens: Sicut annulus in sponsalibus est arrha
fidelitatis inter sponsum & sponsam, ita morbus & afflictio,
si propter DEVm patienter feratur, divinae electionis & san-
cti DEVm inter & Hominem Matrimonij certum signum est.
Et alius quidam dixit, siue Piscatores per hamum attrahunt
Instruct. III. P pisces

De Apostolica Egrorium
 pisces, ita DEUS per tribulationes attrahit ad se homines
 Christus Jo. 12. dixit: *Ego, cum exaltatum fuero a terra (lo
 licet in crux) omnia traham ad me ipsum.* Et S. Iacobus
 quadr. ait: *Certa atque secura est expectatio futura beatitudi
 nis, ubi est participatio Dominica Passionis.* Septimus
 quod purgatorij loco sit; uti Beda in scintill. testatur, ait:
*Infirmitas carnis, si patienter sustineatur, fit qua
 gatorius ignis: Et sine ferro Martires esse possumus, si pa
 tiam in animo servamus.* Quis autem debitor mille
 torum non gauderet, si uno crucigero porrecto totum ho
 bitum posset extinguere? Et hoc nempe est, quod S. Iacobus
 e. 20. dixit: *Ego, qui multum redimam parvo pretio.* Odit
 est, quod suppletat Passionem Christi; uti S. Paulus ad Cor.
 1. de scipso scribens confessus est: *Nunc gaudeo in Pa
 bus, et adimplebo ea, quae desunt Passioni Christi in ca
 mea.* Hinc quedam Monialis dixit: *Cum Christus ineffici
 bili desiderio querat salutem hominum, & in se tales libe
 ferre non possit, amplius in suis dilectionibus, qui ei fidei
 more adhaerent, supplere dignatur.* Nonus est, quod ad Deum
 recurrere faciat; uti S. David Ps. 15. testatur dicens: *Mu
 plicata sunt infirmitates eorum, postea acceleraveruntur.* Salvianus in ep. ad soror. ait: *Nunquam, ut puto, habita
 DEO dignior exististi. Quanto imbecillior corpore, tam
 rior sensu; & Vincentibus carnem morbis mente sociisti.* Tu
 mus est, quod amorem infirmi erga DEVUM probet; sic et
 ipse Christus Joan. 14. dixit: *Vt cognoscat Mundus, qui
 ligò Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic fa
 Surgite, eamus, scilicet ad crux & dolores perfere.* Undecimus est, quod preclaram inestimabile mercatorum
*enim sunt condigna, teste Apostolo ad Rom. 8. passione in
 temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.* S. Augustinus, quo pungeris, inquit, inde nascitur rosa
 ronensis. Et propterea etiam S. Chrysostomus monet: *Nella
 cere viam, qua aspera est; sed quo ducat, perpende.* Docu
 mus est, quod consolationum cœlestium causa sit iuxta
 Psalmistæ Ps. 93. Secundum multitudo dolorum consolation
 tua latificaverunt animam servitui. Et idem S. Paulus
 expertus, uti de scipso 2. Cor. 7. testatur dicens: *Replete
 consolacione, superabundo gaudio in omni tribulatione.*

IV. Quartum denique solarium est, ut spirituale Myrothection (ein Wassampflein) ægris offerat, quo se identidem resocillent, & vires spirituales reparent. Tale autem myrothection nihil aliud est, quam motivorum ad patientiam & alacritatem excitantium consideratio, præcipue sex sequentium. Quorum primum est exemplum Christi; nam teste S. Bernardo, *Devotus miles non sentit sua vulnera, quando Ducis sui vulnera intuetur.* Et ut alibi loquitur s. i. in Festa Omnim Sanct. ad capitis corpus se non judicat pertinere membrum, quod capiti compassum non fuit. Certè s. Clara per hoc medium effecit, ut gravissimi morbi per viginti annos tolerati gaudium ipsi potius, quam dolorem crearent, teste Surio 12. Jul. Idemque experta est etiam Margareta Austriaca, quæ, ut Lyraeus l. 5. apoph. 3. testatur, cum ostensâ Christi Crucifixi effigie moneretur, ut levamen dolorum ab eo peteret, respondit: *Age, Domine, dolores, & dapaientiam.* Alterum motivum est Sanctorum exemplum, de quibus Ecclesia in officio SS. Martyrum canit: *Omnes Sancti, quanta passi sunt tormenta, ut securi pervenirent ad palmas Martirij.* Unde hæc exempla considerans æger seipsum illis verbis, quibus alim continentia D. Augustinū correxit, alloquatur: *Potuerunt isti, & ista, & tu non poteris?* Tertium motivum est præmij cælestis consideratio; nam & Christus proposito sibi gaudio sustinuit crucem: *Sed & alij Sancti,* teste S. Cypriano, *mala atque adversa fortiter tolerant, dum bona futura prospectant;* memores id, quod leve & momentaneum est tribulationum, æternum gloriæ pondus operari, uti S. Paulus 2. Cor. 4. dixit. Certè ob hanc causam Christus ipse B. Stephanus dixit apud Pædag. Christ. to. 2. p. 2. c. 17. morbos & qualvis ærumnas hujus vitæ esse thesaurum absconditum, cuius pretium nemo hominum æstimare possit, & cuius partem minimam nemo etiam centum annorum demississimis precibus valeat impetrare. Quartum est Inferni vel Purgatorij memoria; sic enim S. Franciscus Borgia hanc memoriam velut prodromum ad ea loca, in quibus pati debebat, præmittens, omnia sibi levia atque accepta efficiebat: nam, ut rectè S. Augustinus

P. 2.

Augustinus

De Apostolica & grorum.
*gustinus dixit c. 109. Quia quisq; valde gravia patitur, imm
 paratione aeterni ignis non tantum parva, sed nulla sunt, &
 alibi in Ps. 68. Quis non bibat poculum temporalis tribulatio
 nis, metuens ignem gehennarum? maiore timore minoras
 temnimus. Quintum est peccatorum propriorum consideratio
 mitigat namq; vim doloris considerata equitas ferientur.
 ste S. Gregorio, & ut idem alibi ait, tanto quis patienti
 rum Medici tolerat, quanto magis putridum esse confi
 quod secat. Hinc dicent & gri cum Michæa c. 7. Iram Dom
 portabo, quia peccavi ei. Vel cum Jobo c. 3. Peccavi, &
 deliqui, & ut eram dignus, non recepi. Aut cum S. Augustino
 Gravius est, quod commisi: levius est, quod tolero. Sextum
 nique est consideratio divinæ providentiae hunc morbum
 altissimo fine, scilicet vel ad paternam correptionem; vel
 honorificam virtutis & amoris probationem imminenter
 ius medij efficaciam pulchram olim S. Clemens Pontifex eisd
 tro Apostolo didicit; cum enim hic Sanctus à S. Barnabæ
 versus, & ad S. Petrum missus esset, atque ab hoc in disputa
 ne cum Simone Mago sequenti die instituenda comparent
 sus, ob eandem subito impedimento interveniente impedi
 & ad triduum dilatâ vehementer doleret, audijt à S. Peter
 luberrimam hanc doctrinam: *Gentiles turbantur, cum nos
 eidunt res ex voluntate: at nos Christiani, qui scimus DEI
 sapientissimè gubernare, & per suā providentia moderare
 omnes, in quolibet rerum eventu in pace consistimus;* &
 solatione. Unde & Blosius in farrag. sapienter hortatur &
 luntas Dei tibi dulcis est, quando ipse te sanum esse, & &
 & cult; amara Vero est, quando te cult infirmum esse, & cul
 nondum plenè resignatus es, nondum habes cor satis recte
 Si & sis, ut ipsum cor tuum jam non sit curvum, subiunge
 in omnibus voluntati divina, que semper recta est. Vnde
 ut semper voluntas ejus fiat, & eadem voluntas sit summa
 solatio tua. Quare quilibet & grotus illam sibi S. Augustinus
 Ps. 21. doctrinam applicet; & intelligat, Medicum esse Deum
 & tribulationem (ac mortum) esse medicamentum ad salu
 non pñnam addamnationem. Sub medicamento urens
 caris, clamans; non audit Medicus ad voluntatem, sed
 ad sanitatem. Melius est enim, ut S. Bernardus alicubi*

*frangi laboribus (& morbis) ad salutem, quam incolumes
remanere ad damnationem.*

MEMBRUM III.

De alijs Consolatiunculis, quæ ex occasione
per apposita dicta creari possunt
infirmis.

I. **E**t si ea, quæ hactenus dicta sunt, sufficientissima esse
queant ad insignem consolationem ægro afferendam;
quia tamen interdum valde recreat ægrum, si ad ipsius que-
relas vel doloris manifestationes apposita responsa ab Ope-
rario reddantur, idèo exempli loco placet hic paucas ejusmo-
di doctrinas enumerare.

II. In primis ergo, si graves dolores pati Infirmum aliquem adverterit, narret eidem apparitionem, quæ, teste Sutrio to. 2. S. Lydwini facta est, dum coronam valde pretiosam, sed non omnino absolutam vidit, quam cum absolvi a Christo peteret, mox à milite quodam pessimè tractata, & acutissimis morbis cruciata est, in quibus cùm clamaret assiduo: O benignissime IESV, miserere mei: Angelus ei apparen-
s solatus est illam, dixitque nunc tandem coronam absolu-
tam esse, & dolores ac injurias, quos tam patienter toleras-
set, esse uniones & pretiosos lapides, ex quibus corona illa
confecta sit.

III. Si quempiam parum resignatum videat in morbo, suadeat illi, ut tres Episcopos ab Ecclesia coli solitos in Patronos pro hoc morbo adsciscat, nempe S. Episcopum Deus dedit. 10. Aug. S. Quod vult Deus. 26. Oct. & S. Deo gratias Episcopum Carthaginem, qui multos Christianos tempore Vandalicae persecutionis redimebat.

VI. Si Infirnum de defectu Medicinarum querentem audiat, narret illi, quid Carolus Quintus Joachimo Electori Brandenburgico ipsum ad medicinas varias usurpandas adhortanti responderit, scilicet in morbis optimum remedium esse Patientiam. Drex. in prodr. c. 2. & 39.

V. Si de diuturnitate morbi quispiam quæratur, in memoriam illi revocet, quod S. Athanasius dicere solebat,